

Phương pháp trị sùng đục vỏ thân cây xoài hiệu quả

Khi thấy xoài trong vườn có các triệu chứng như đột nhiên bị đổ lá rồi rụng dần, đột ngột héo, khô, xung quanh thân cây xoài có dấu dịch mũ đã sậm màu... mọi người thường ít khi để ý, nhưng đây chính là dấu hiệu cây đã bị sùng đục vỏ tấn công, và khi phát hiện thì đa số cây đã ở giai đoạn bị nặng rồi. Nếu thử lấy cây sắt hay vật nhọn chọc vào chỗ xì mũ và moi ra thì chúng ta thấy phía bên trong có rất nhiều phân sâu màu đen, cuối đường hầm thì phân sâu có màu vàng tươi và sau cùng là một con sâu màu trắng với hai cái răng đen gắn ở đỉnh đầu, đây chính là con sùng ăn vỏ cây làm cho hệ thống mạch dẫn nhựa nguyên nhựa luyện bị cắt, đường hầm do sâu tạo ra trong vỏ cây, thường sát thân gỗ và chạy theo chiều vòng quanh thân, khi sùng đào đường hầm cắt đứt 3/4 chu vi vỏ quanh thân cây thì trên một số cành, lá hơi rũ, khi đường hầm khép kín chu vi, cây sẽ vàng lá và chết nhanh sau đó.

Theo tài liệu khoa học, sùng là ấu trùng của loài xén tóc nâu (tên khoa học là *Plocaederus ruficornis*, có tài liệu ghi là *Plocaederus spp*), một trong những loài gây hại nặng trên cây xoài. Cứ vào đầu mỗi mùa mưa, xén tóc nâu lại tìm nơi đẻ trứng, chúng thường đẻ ở từ 10-20 cm cách gốc lên đến chạng nhất hay nhì của cây xoài, thường vào chỗ bị thương hay chỗ vỏ tươi nứt nẻ. Sau 6 - 8 ngày, trứng nở thành sùng và ngay lập tức nó dùng cặp răng cứng và bèn trên chiếc đầu tròn để cắt và ăn mô, tế bào vỏ cây cho đến khi chúng có kích cỡ bằng cỡ ngón tay người lớn. Sùng sống và phát triển trong vỏ cây xoài đến khoảng 10 tháng để chờ vũ hóa thành xén tóc thế hệ kế tiếp. Trên một cây có thể sùng chỉ gây hại một vị trí, cũng có thể nhiều vị trí khác nhau từ gốc lên đến lưng chừng cây.

Nhận dạng vườn nhiễm xén tóc không như thấy bướm có thể dự đoán sâu. Khó khăn ở chỗ chúng ta rất ít khi thấy xén tóc xuất hiện. Thường chúng chỉ xuất hiện vào tuần lễ đẻ trứng và vào ban đêm. Cuộc sống ngắn của xén tóc giấu mình trên cành cao. Vì bị đục lỗ vào vỏ thân cây, tại vị trí lỗ đục có nhựa vàng lọt tiết ra, những ngày đầu có thể hơi khó thấy bằng mắt thường, khi có ánh sáng xiên giọt nhựa long lanh, ấy là khi cây bị nhiễm rồi.

Khi sùng trong 1 tháng tuổi, những hạt phân tròn, khô rất nhỏ đùn ra ngoài lỗ giống như gỗ khô bị mọt nên không ít người nghĩ là cây bị mọt. Khi sùng lớn, những hạt phân to, không đùn qua cái lỗ bé xíu xén tóc mẹ tạo được nữa thì nó ém lại trong hang làm tổ. Đến khi chất thải của sùng trộn dịch tiết từ mô cây màu nâu rỉ ra ngoài thì đường hầm sùng tạo ra trong vỏ thân cây xoài đã dài 12 - 15 cm và rộng 3 - 4 cm, đe dọa sự sống của cây xoài rồi.

Phòng nhiễm ấu trùng xén tóc là việc quan trọng. Vào đầu mùa mưa, có thể treo đèn kéo xén tóc đến mà bắt. Sử dụng hỗn hợp vôi + lưu huỳnh + nước theo tỷ

lệ (10:1:40), có thể thêm đất sét quét quanh gốc từ trên chạng ba trở xuống để làm hồng trùng mới đẻ, ngăn ngừa xén tóc trưởng thành đẻ trứng.

Gặp trường hợp trên, chúng ta có thể dùng padan, lockban đặc trét vào lỗ sùng. Vì sùng nằm sâu bên trong, thường xuyên thăm vườn, nếu phát hiện thấy xì mù hay xì "phân mọt", dùng đầu tuốc- nơ-vít xoi lỗ, trét bông gòn có thuốc trừ sâu và trét đất sét. Đối với cây xì mù nâu đen (sùng hại nặng), dùng tuốc- nơ-vít mở miệng và đường hầm, dùng thuốc Basudin 10H, Regent 800WG, Furadan 3H pha đặc quét vào vết thương, trét đất sét kín miệng lỗ. Các loại thuốc lưu dẫn này có thể hòa nước tưới nhưng phải đủ nồng độ, cây lớn rất hao thuốc, hiệu quả có thể chậm thấy và cần đủ ngày cách ly để trái xoài không nhiễm thuốc.

Theo kinh nghiệm của nhiều chủ trang trại xoài lâu năm tại một số địa phương, thì phương pháp hiệu quả nhất là sử dụng búa gỗ làm rim vỏ cây chỗ sùng ẩn nấp, sau đó phun thuốc trừ sâu, thuốc sẽ ngấm sâu và vỏ cây có thể tái tạo nhanh hơn. Việc phát hiện, điều trị và tiêu diệt sùng sớm, đồng thời có biện pháp bổ sung phân và các chất dinh dưỡng cần thiết sẽ giúp cây mau hồi phục vết thương, sớm cho trái trở lại./.